

Jaheda suve nukker lõpp on käes

Ain Kallis

Tänavune suvi oli keskmisest kuivem ja pisut jahedam – selline oli ilmasteenistuse kokkuvõte.



Foto: Anni Õnneleid

“Mis?! Nalja teete? Nii külma ja vihmast suve pole olnudki!” nõnda kõlasid esimesed kommentaarid klimatoloogide arvutustulemustele. Jah, statistika võib ilmaelust tõesti anda hoopis teistsuguse pildi, kui ise arvame.

Tuleb aga meeles pidada, kus me elame – keskmised näitajad ei pruugi üldse olla ideaalilähedased, õigemini sellised, nagu ootaksime. Peale selle ju [ilm](#), mis on nahkamööda puhkajale, pole seda alati metsamehele või põllunaisele. Esimene tahaks ainult päikest ja sooja, teised lisaks ka õigel ajal jahedust ning vihma, et saak kasvaks ja saaks sobivalt koristatud.

Üldine soov on aga olnud ikka, et olgu talv milline tahes, peaasi et suvi oleks kena. Ja need kenad, väga soojad suved – 1999, 2010, 2011, 2013 – polegi jäänud just kaugele...

Ei saanud kuidagi hoogu üles

Et järgnev sesoon sarnaneb sageli eelmisega, saime tunda ka tänavu: jaheda kevade kannul saabus kõledavõitu juuni. Paaril esimesel kalendrilise ehk meteoroloogilise suvekuu päeval olevat kohati sadanud isegi lörtsi! Eesti keskmiseks jaanikuu õhutemperatuuriks arvatati ilmasteenistuses 13,4 kraadi, normist ehk pikaajalisest keskmisest kraadi võrra madalam näit.

Tartu–Tõravere pikas, 1866. aastast algavas vaatlusreas on tänavusest suvest külmemaid olnud kõigest 40 (viimane jahedam 1993. aastal!).

Muide, viimase 18 aasta jooksul on olnud tervelt 12 suve, mil juuni oli paljude aastate keskmisest külmem.

Suvi ei saa kuidagi hoogu üles ja see tundub olevat juba seaduspära. Siiski ei riskiks kogetut veel kliimamuutuste alla panna.

Jaanipühad olid sooja- ja sääsevaesed – temperatuurimaksimumid kerkisid kõigest 13 kraadini, hommikul oli paiguti maa hallast valge. See-eest et sadanud.

Rahvas ei saanud pruuniks isegi teiseks juuliks, kui Pirita rannas mõõdeti veesoojaks 7, õhus 14 kraadi. Jube.

Teine suvekuu jäi normist maha juba 1,6 kraadiga (Eesti keskmine 15,7°). Alla jäädi ka vihma hulgalt (68%), see teadmine aga inimesi ei morjendanud sugugi.

Ent lõikuskuu oli meeldivam – sajult normis, õhusoojalt aga 0,2 kraadi võrra kõrgem. Nädala jagu oli isegi palavamaid päevi, mil temperatuur ületas 25 kraadi (Viljandis 12. kuupäeval 30,8°).

12. augustil said kokku vahemereline kuumus ja põhjamaine jahedus. Tulemuseks olid vägevad äikesed ja kõvad tuuled (Osmussaarel küündis puhang koguni 38,2 m/s). Järvemaal Käravetel ja Rõugu talupargis möllas ilmselt ka tuulispask. Merel oli näha vesipükse (see suvi oli üldse vesipüksirohke).

Pilviseim kant jäi Peipsi veerde

Tänavuse suve keskmine õhutemperatuur oli Eestis 15,2° (norm 16°). Mõnusaimad paigad olid Ruhnu ja Kihnu (16,1 ja 15,9 kraadiga). Kihnu oli ka kõige kuivem koht (sadas 67 mm, norm 189).

Kõige jahedam oli Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarjas 14,3°), seal mõõdeti 2. juunil ka suve kõige madalamaks õhutemperatuuriks 1,1 kraadi.

Suve keskmiseks sajusummaks arvatati 154 mm, mis on normist (224 mm) tõesti madalam. Vihmase mulje jättis ilmselt tõsiasi, et tibutas (sajuhulk üle 0,1 mm ööpäevas) igal teisel päeval, vähemalt Tõraveres. Üle 1 mm ööpäevaga sadas seal juunis–juulis 10 päeval, augustis 12 päeval.

Kõige rohkem sadas Jõhvis – 264 mm (norm 267 mm). Paduvihmasid (üle 30 mm ööpäevas) tuli kaela pea igas kuus, Tartus uppusid tänavad 11. juunil ja 13. juulil. Esimene neist tõi kaasa isegi maalihke Tartu–Võru maantee ääres.

Päikest saime näha peaaegu nii, nagu norm ette näeb, s.o keskmiselt 775 tundi. Kuressaare võib olla õnnelik, et linnas mõõdetakse põhiliselt õhusoojust ja päikesepaistet Roomassaares – seal kogunes päikeselisi tunde rohkem kui mujal, ligi 937 tundi.

Pilviseim kant oli seekord aga Peipsi äär (Tiirikojal kõigest 620 tundi päikest).

Mujal maailmas oli suvi aga paljudes maades palav: Iraanis püstitati uus Aasia kuumarekord 53,7°, Kreetal saarel Euroopa tippnäiduks 45,9 kraadi.

Augusti lõpupäeval rippis võimas orkaan Harvey Ameerikat. Maha sadanud vihmakogus oli USAs enneolematu: paari päevaga üle 1300 mm.